ЗАЦВЯРДЖАЮ
Намеснік Міністра інфармацыі
Рэспублікі Беларусь
________________Д.У.Езерскі

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Намеснік Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь
________________К.А.Пятруцкая

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Старшыня грамадскага аб'яднання
"Саюз пісьменнікаў Беларусі"
______________А.М.Карлюкевіч

ПАЛАЖЭННЕ
аб рэспубліканскім творчым
конкурсе юных чытальнікаў
"Жывая класіка – 2026"

1. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1.1. Дадзенае Палажэнне вызначае мэты і задачы рэспубліканскага творчага конкурсу юных чытальнікаў "Жывая класіка" (далей – конкурс).

1.2. Палажэнне аб конкурсе распрацавана ў адпаведнасці з Інструкцыяй аб правядзенні адукацыйных і іншых мерапрыемстваў з удзелам навучэнцаў, зацверджанай пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 9 верасня 2025 г. № 162.

1.3. Заснавальнікамі і арганізатарамі конкурсу з'яўляюцца Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, грамадскае аб'яднанне "Саюз пісьменнікаў Беларусі", установа адукацыі "Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяцей і моладзі" Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, ЗАТ "Сталічнае тэлебачанне".

1.4. Конкурс праводзіцца ў мэтах: павышэння цікавасці дзяцей і падлеткаў да чытання; развіцця і захавання высокіх маральных каштоўнасцяў і ідэалаў беларускага грамадства; выхавання падрастаючага пакалення на лепшых узорах нацыянальнай літаратуры; прыцягнення ўвагі грамадскасці да праблематыкі чытання; пашырэння чытацкага кругагляду; пошуку і падтрымкі таленавітай моладзі; фарміравання нацыянальнай самасвядомасці і грамадзянскай адказнасці; захавання гістарычнай памяці і павагі да подзвігу вызваліцеляў.

1.5. Конкурс праходзіць пад дэвізам: "Стваральная сіла беларускага слова: з рук маці – у сэрца Радзімы". Тэму раскрываюць творы класікаў беларускай літаратуры, прысвечаныя павазе да роднай зямлі, сяброўству і веры ў светлую будучыню, якія перадаюцца ад пакалення да пакалення; разуменню міру і спакою як найвышэйшай каштоўнасці, здабытай дзякуючы самаадданасці абаронцаў Айчыны; стваральнай энергіі

беларускай літаратуры, якая з'яўляецца найважнейшым сродкам духоўнага развіцця, скарбніцай гісторыі народа і вялікай энцыклапедыяй жыцця; увазе да Года беларускай жанчыны, які абвешчаны ў 2026 годзе і сімвалічна пераклікаецца з тэмай нашага конкурсу. Жанчына-маці, жанчына-ваяр, жанчына-захавальніца роднага слова заўсёды была крыніцай жыцця, апорай Радзімы і захавальніцай духоўнасці чалавека.

Пры падрыхтоўцы да конкурсу прапануем звярнуць увагу на творы пісьменнікаў-юбіляраў: Івана Мележа, Івана Шамякіна, Кандрата Крапівы, Змітрака Бядулі, Максіма Багдановіча, Васіля Віткі, Алеся Бадака і многіх іншых. Іх творы – жывое сведчанне неўміручасці роднага слова, якое абуджае ў сэрцах павагу да мінулага, веру ў цяперашняе і надзею на будучае.

Не рэкамендуецца выкарыстанне твораў, якія былі прадстаўлены ўдзельнікамі конкурсу 2025 года (дадатак 4). Гэта дазволіць забяспечыць абнаўленне рэпертуару, развіццё творчай фантазіі і падтрымае імкненне да адкрыцця новых моўных і мастацкіх гарызонтаў у беларускай літаратуры.

2. ПАРАДАК І ЎМОВЫ ПРАВЯДЗЕННЯ КОНКУРСУ

2.1. Конкурс праводзіцца сярод навучэнцаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі наступных узроставых груп: 1-4 класы; 5-6 класы; 7-8 класы і 9-10 класы ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі і ўстаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

2.2. У склада журы конкурсу на ўсіх этапах ўваходзяць вядомыя дзеячы культуры і мастацтва, настаўнікі, бібліятэкары, пісьменнікі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый і аб'яднанняў.

2.3. Конкурс праводзіцца ў пяць этапаў у адпаведнасьці з праграмнымі патрабаваннямі:

першы этап праводзіцца ва ўстановах агульнай сярэдняй і дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. Колькасць удзельнікаў не абмяжоўваецца, пераможцы прымаюць удзел у раённым этапе конкурсу;

Удзельнікі выконваюць два розныя па жанры і тэматыцы творы. Агульная працягласць выступлення – да 6 мінут. Творы і манера выканання павінны адпавядаць узросту ўдзельніка;

другі этап (раённы) – праводзіцца раённымі ўстановамі дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. Пераможцы раённага этапу конкурсу, занаўшыя першыя месцы ў кожнай ўзроставай групе, прымаюць удзел у абласным этапе конкурсу.

Удзельнікі выконваюць два розныя па жанры і тэматыцы творы. Агульная працягласць выступлення – да 6 мінут. Творы і манера выканання павінны адпавядаць узросту ўдзельніка;

трэці этап (абласны (Мінскі гарадскі) – праводзіцца абласнымі ўстановамі дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і Мінскім гарадскім палацам дзяцей і моладзі.

Удзельнікі выконваюць два розныя па жанры і тэматыцы творы. Агульная працягласць выступлення – да 6 мінут. Творы і манера выканання павінны адпавядаць узросту ўдзельніка.

Пераможцы абласнога (Мінскага гарадскога) этапу конкурсу, па аднаму ў кожнай узроставай групе, прымаюць удзел у **паўфінале**, які праводзіцца ў чэрвені 2026 года арганізатарамі конкурсу. Пераможцы паўфіналу прымаюць удзел у фінальным этапе конкурсу.

Удзельнікі выконваюць адзін з твораў 3 этапа. Агульная працягласць выступлення – да 4 мін. Творы і манера выканання павінны адпавядаць узросту ўдзельніка; не дапускаецца паўтор літаратурнага матэрыялу, выкарыстанага пераможцамі мінулага году (дадатак 4).

Пяты этап (фінал) праводзіцца арганізатарамі конкурсу ў жніўні ў г. Мінску адначасова з запісам тэлевізійнай праграмы тэлеканала СТВ ("Сталічнае тэлебачанне").

У фінале прымаюць удзел пераможцы паўфіналу. Удзельнікі выконваюць адзін твор. Агульная працягласць выступлення – да 4 мін.

Цырымонія ўзнагароджання пераможцаў і прызёраў конкурсу і гала-канцэрт, у якім прымаюць удзел творчыя калектывы ўстаноў адукацыі краіны, праводзяцца ў рамках мерапрыемстваў Дня беларускага пісьменства.

2.4. Тэрміны правядзення першага, другога і трэцяга этапаў конкурсу папярэднічаюць тэрмінам правядзення заключнага этапу і вырашаюцца ўстановамі адукацыі, адпаведнымі структурнымі падраздзяленнямі абласных (Мінскага гарадскога) выканаўчых камітэтаў, якія ажыццяўляюць дзяржаўна-ўладныя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі.

2.5. На кожным этапе конкурсу, акрамя фіналу, вызначаецца па аднаму пераможцу ў кожнай узроставай катэгорыі.

2.6. Конкурсныя выступленні ацэньваюцца адпаведна з крытэрыямі згодна з дадаткам 2 да гэтага Палажэння.

2.7. Для ўдзелу ў чацвёртым этапе (паўфінале) конкурсу ў рэспубліканскі аргкамітэт на nchtdm@nchtdm.by да 2 чэрвеня 2026 г. абласным і Мінскаму гарадскому аргкамітэтам неабходна прадставіць:

заяўку на ўдзел у конкурсе (дадатак 1);

выпіску з пратакола рашэння абласных (Мінскага гарадскога) аргкамітэтаў па выніках абласных (г. Мінск) этапаў конкурсу;

маніторынг удзелу ў конкурсе (дадатак 3).

Персанальная адказнасць за накіраванне калектываў і індывідуальных выканаўцаў на заключны этап рэспубліканскага агляду-конкурсу ўскладаецца на кіраўніка структурнага падраздзялення абласнога

(Мінскага гарадскога) выканаўчага камітэта, які ажыццяўляе дзяржаўна-ўладныя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі.

2.8. Аргкамітэт конкурсу пакідае за сабой права ўсе матэрыялы (відэа і друкаваная прадукцыя), створаныя ў перыяд правядзення конкурсу, выкарыстоўваць на мерапрыемствах некамерцыйнага характару.

2.9 Арганізатары конкурсу маюць права на апрацоўку персанальных дадзеных удзельнікаў (публікацыю спісаў пераможцаў і прызёраў, выданне дыпломаў, афіш і г. д.). Удзел у конкурсе азначае аўтаматычную згоду ўдзельнікаў і іх афіцыйных прадстаўнікоў з умовамі конкурсу і з правам арганізатараў на апрацоўку персанальных дадзеных.

3. УЗНАГАРОДЖАННЕ ПЕРАМОЖЦАЎ КОНКУРСУ

3.1. Усе ўдзельнікі фінала конкурсу ўзнагароджваюцца дыпломамі лаўрэатаў конкурсу, дыпломамі пераможцаў першай, другой і трэцяй ступеняў адпаведна і каштоўнымі падарункамі ад заснавальнікаў конкурсу.

3.2. Пераможцы першай, другой і трэцяй ступеняў рэспубліканскага конкурсу ўзнагароджваюцца пуцёўкай у Нацыянальны дзіцячы адукацыйна-аздараўленчы цэнтр “Зубронак”.

4. ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ КОНКУРСУ

4.1. Арганізацыя і правядзенне ўсіх этапаў конкурсу асвятляюцца ў сродках масавай інфармацыі гарадскога, абласнога і рэспубліканскага падпарадкавання. Інфармацыя аб правядзенні і выніках конкурсу будзе размешчана на сайце Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі (http://method.nchtdm.by).

4.2. Інфармацыйнымі партнёрамі конкурсу з'яўляюцца: “Выдавецкі дом “Звязда”, часопісы “Вясёлка”, “Бярозка”, “Качели”, “Зорька”, “Рюкзачок” і іншыя СМІ (па ўзгадненню з заснавальнікамі).

4.3. На працягу правядзення этапаў конкурсу здымаюцца сюжэты і дэманструюцца ў эфіры нацыянальных і рэгіянальных тэлеканалаў. Тэлеверсія фіналу конкурсу транслюецца асобнай праграмай у эфіры ЗАТ “Сталічнае тэлебачанне”.

5. ФІНАНСАВАННЕ КОНКУРСУ

5.1. Фінансаванне конкурсу забяспечваецца заснавальнікамі Конкурсу за кошт бюджэтных і пазабюджэтных сродкаў.

5.2. Могуць выкарыстоўвацца іншыя крыніцы фінансавання ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам.

Дадатак 1

Заяўка на ўдзел у рэспубліканскім творчым
конкурсе юных чытальнікаў “Жывая класіка”

п/п	Узроставая катэгорыя	Прозвішча, імя, імя па бацьку ўдзельніка	Назва ўстановы адукацыі	Прозвішча, імя, імя па бацьку педагога, кантактны тэлефон	Аўтар і назва твора	Спасылкі на відэа	Звесткі аб удзельніку, якія перашкаджаюць удзелу ў конкурсе
1	1-я ўзроставая катэгорыя (пачатковыя класы)						
2	2- я ўзроставая катэгорыя (5-6 класы)						
3	3- я ўзроставая катэгорыя (7-8 класы)						
4	4 я ўзроставая катэгорыя (9-10 класы)						

Дадатак 2

Крытэрыі ацэнкі выступлення ўдзельнікаў рэспубліканскага творчага конкурсу юных чытальнікаў “Жывая класіка”

№ п/п	Крытэрыі	Балы
1.	Узровень выканальніцкага майстэрства	ад 0 да 10
2.	Выбар тэксту твора	ад 0 да 10
3.	Пачуццё жанравай асаблівасці	ад 0 да 10
4.	Творчы патэнцыял	ад 0 да 10
Максімальная колькасць балаў		**40**

Дадатак 3

Маніторынг удзелу ў рэспубліканскім творчым конкурсе юных чытальнікаў “Жывая класіка”

Этапы	Колькасць удзельнікаў (з іх – навучэнцы устаноў дадатковай адукацыі)	Колькасць аб'яднанняў па інтарэсах (з іх – устаноў дадатковай адукацыі)	Колькасць устаноў адукацыі (з іх – устаноў дадатковай адукацыі)
Раённы (гарадскі)			
Абласны			

Дадатак 4

СПІС
твораў, выкарыстаных пераможцамі
рэспубліканскага конкурсу юных чытальнікаў
"ЖЫВАЯ КЛАСІКА 2025"

№ п/п	Аўтар	Назва твора
1.	Іван Сяркоў	"Мы з Санькам у тыле ворага"
2.	Ніл Гілевіч	"А раніцы ўжо не было"
3.	Янка Маўр	"Завошта?"
4.	Максім Танк	"Жук і слімак"
5.	Пятрусь Броўка	"Зварот музыканта"
7.	Леанід Шыпуля	"Бульбінка і вінаград"
8.	Ніл Гілевіч	"Так скончылася дзяцінства"
9.	Янка Брыль	"Маці"
11.	Марыя Цімінская	"Уся радня пад крыжамі"
12.	Пятрусь Броўка	"Брат і сястра"
13.	Алена Васілевіч	"Рэшата цукерак"
14.	Пімен Панчанка	"Дзеці вайны"
15.	Міхась Лынькоў	"Дзіцячы бацінак"
16.	Міхась Лынькоў	"Васількі"
17.	Іван Сяркоў	"Мы – хлопцы жывучыя"
18.	Уладзімір Караткевіч	"Памяць зямлі беларускай"
19.	Анатоль Грачанікаў	"Крывавая балада"
20.	Казімір Камейша	"Галоўная вярста"
21.	Аркадзь Куляшоў	"Прыгоды цымбал"
22.	Ніл Гілевіч	"А раніцы не было"
23.	Анатоль Грачанікаў	"Крывавая балада"
24.	Ірына Татарынава	"Балада аб гусляры"
25.	Аркадзь Куляшоў	"Алёнка"
26.	Уладзімір Караткевіч	"Памяць зямлі беларускай"
27.	Янка Купала	"Паўлінка"
28.	Максім Танк	"Бой над Беразіной"